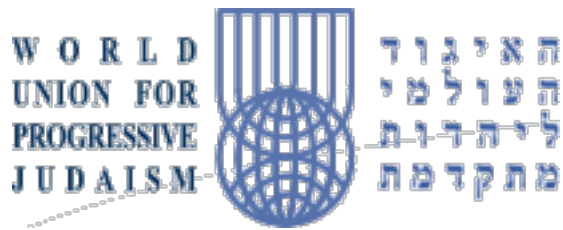

5776

Torah from Around the World

To be is to stand for / 'Zijn' is 'trouw blijven' – Rabbi Abraham Joshua Heschel

(Uit: I asked for Wonder. A Spiritual anthology; Abraham Joshua Heschel)

Omdat het Liberale Jodendom geen achtste dag Pesach houdt (in navolging van Israël) loopt de behandeling van de sidra pas op 14 augustus weer gelijk op met de volgorde zoals de orthodoxie hem hanteert.

Sjabbat 30 juli 2016 / 24 Tammoez 5776, Mattot, Bemidbar 30:2 - 32:42
Tanach: blz. 332 - 340
Haftara: Jirmeja 1:1 - 2:3
Tanach: blz. 915 - 916

Commentaar: Rabbijn [Cheryl Peretz](#), Onderdirecteur Ziegler School of Rabbinic Studies, Brandeis, Californië, Verenigde Staten

[Oorspronkelijke Engelse tekst](#)

Woorden en Beloften

In gesprekken en/of geschreven communicatie kan er gemakkelijk een moment komen waarop één woord alle verschil van de wereld kan maken. Een ontbrekend woord, een verkeerd woord, een woord dat verkeerd wordt gebruikt: één woord kan het hele gesprek veranderen, en soms zelfs tot stilstand brengen. Daarom denk ik nauwkeuriger over woorden na. Hoe kiezen we in het algemeen onze woorden? Wat wordt bedoeld met bepaalde woorden? Hoe communiceren woorden wat we willen zeggen? Woorden hebben een functie, we hebben ze op allerlei belangrijke manieren zien functioneren: woorden kunnen verwonden, woorden kunnen uitleggen, woorden kunnen helen, woorden kunnen troost bieden, woorden kunnen belangstelling tot uiting brengen, woorden kunnen raken.

De woorden waarmee het Toragedeelte van deze week, Mattot, opent, herinnert ons aan nog weer een ander gebruik van woorden: „Mosjé sprak tegen de hoofden van de stammen van de Kinderen Jisraëls als volgt: 'Die is wat de Eeuwige geboden heeft; Een man die ter ere van de Eeuwige een gelofte (Hebreeuws: *neder*) doet of een eed (hebreeuws: *sjewoe'a*) aflegt om beperkingen op zich te nemen, mag zijn woord niet ontwijden; aan alles wat uit zijn mond is gekomen, moet hij zich houden.” Volgens de Tora zijn woorden ook beloften: zowel beloften aan God als aan onszelf.

Interessant genoeg maakt de Tora een onderscheid tussen de twee; een *neder* (gelofte) is een belofte om iets te doen (b.v. ik beloof om als vrijwilliger anderen te helpen), terwijl een *sjewoe'a* (een eed) een persoon verbiedt om een bepaalde daad te verrichten, of hij kan worden gebruikt voor iets dat normaliter niet vereist is (b.v. Ik leg de eed af dat ik ophoud met roken). Geloften en eden zijn beloften: plechtige geloften aan onszelf, aan anderen, en aan God. Omdat dat zo is, waarschuwt de Tora ons tegen het ontheiligen van onze woorden; wij worden eraan herinnerd dat wij moeten nakomen wat wij beloven. Als wij een belofte doen, zegt de Tora, moeten we bereid zijn hem na te leven en na te komen.

In de wereld van de Tora overweegt een persoon nooit om een plechtige belofte aan God te doen en hem dan niet na te komen. Er zijn voorbeelden van eden die zijn afgelegd door onze bijbelse voorouders en zelfs het gemeenschappelijke verbond tussen mensen en God is feitelijk een gelofte. Hoeveel te meer geldt dat dan voor een belofte of een eed die iemand vrijwillig heeft afgelegd! Niemand is immers verplicht om een gelofte of een eed af te leggen. Maar kent ieder van ons zichzelf dan niet goed genoeg om te weten dat onze geloften en eden realistisch te doen, en betekenisvol voor onszelf, moeten zijn? Toch erkent de latere rabbijnse literatuur dat mensen soms hun beloften niet nakwamen (of nakomen). Daarom waarschuwt de Misjna tegen het gebruik van zulke woorden van belofte. In een gedeelte getiteld Choelin zegt rabbi Juda: „Degene die een gelofte aflegt en betaalt is beter”, terwijl rabbi Meïr zegt: „Degene die helemaal geen gelofte aflegt is beter”. Geloften en eden zijn niet slecht; maar ze zijn eenvoudigweg een ernstige zaak!

Rabbi Meïr en rabbi Juda helpen ons de waarheid onder ogen te zien, dat mensen soms hun beloften niet nakomen. Maar uit hun discussie (en die van andere rabbijnen) kunnen we meer leren over de rabbijnse procedures om geloften en eden op te heffen, dus over het proces om ontlast te worden van de verantwoordelijkheid voor de woorden die zijn gesproken, maar die niet zijn nageleefd. Dat is nergens meer navrant dan in het gebed van Kol Nidré, waarin we bidden dat alle geloften, beloften, verplichtingen en eden die we in het afgelopen jaar hebben gedaan of afgelegd – of in het komende jaar zullen doen – opgeheven worden. Daarom - in de hoop dat God inderdaad dat gebed hoort en ons toestaat dat onze vergeten beloften hun kracht verliezen, zodat onze woorden opnieuw de mogelijkheid krijgen heilig te worden - eindigt een moderne versie van het Kol Nidré met de woorden: „En Adonai zei: 'Ik heb vergeven in overeenstemming met uw woord'.”

Waarin zit de overweldigende kracht van de woorden waarmee de Tora spreekt eigenlijk? Rasji helpt ons om daarover na te denken met zijn commentaar op een *pasoeek* (vers) uit ons Toragedeelte. Hij geeft commentaar op de zinsnede „en hij mag zijn woord niet ontwijden”; hij herinnert ons eraan dat een persoon zijn woorden niet mag ontwijden, want mensenwoorden bouwen heilig vertrouwen op. Heilige relaties – tussen mensen en God en tussen mensen en mensen – ontwikkelen zich door eerlijkheid en vertrouwen. Verbroken woorden leiden tot

verbroken vertrouwen, en dat kan uiteindelijk ertoe leiden dat de relatie zelf eindigt. Woorden van belofte en beloften die zijn nagekomen bouwen vertrouwen, ze herstellen vertrouwen en uiteindelijk bezegelen zij deze heilige relaties.

Spreuken 18:21 leert: „*Mawet we'chaïm be'jad halasjon*” – „*Woorden hebben macht over leven en dood*”. Wij mensen hebben woorden voor alle situaties: woorden bij tragedies, woorden van vreugde en opbeuring; woorden van wanhoop. En toch weten we allemaal dat we soms in de hitte van de strijd dingen zeggen die we niet menen – we doen beloftes die we later vergeten. Onze woorden hebben inderdaad de kracht om te doden en de kracht om nieuw leven in te blazen. De keuze over hoe we onze woorden gebruiken en welke woorden we gebruiken is aan ons.

Moge deze Sjabbat waarop we Mattot lezen ieder van ons inspireren om heel nauwkeurig de beloften die we hebben verwoord en de woorden van onze beloften, te (her)overwegen. Mogen we allemaal een stap zetten in de richting van de woorden die uit onze mond zijn gekomen. En mogen die woorden helpen om ons leven, het leven van anderen en het leven van de wereld nieuw leven in te blazen.

Sjabbat Sjalom.